

OTÁZKY - 13, 15. manažment – informačný sys. Podniku:

1. Postavenie a úlohy manažérov v ISF

Všeobecné predpoklady, kvality špičkového manažéra:

- schopnosť adaptácie na rýchlo sa meniace podmienky
- schopnosť tvorivo myslieť a konštruktívne tvoriť
- schopnosť aktívne pracovať s informáciami
- schopnosť komunikácie s ostatnými pracovníkmi a práce v tíme
- určitá úroveň systémového uvažovania a schopnosť aktívne ju využívať vo svojej riadiacej práci

Všetky sa navzájom podmieňujú, dopĺňajú.

Spoločným menovateľom týchto predpokladov je **schopnosť aktívnej práce s informáciami** – 3 základné úlohy:

- a) dokázať formulovať požiadavky na informácie
- b) dokázať si ich obstarávať
- c) dokázať ich vo svojej práci využívať

Musíme sa prispôsobovať dnešnej dobe (turbulentná doba).

Konkrétne úlohy manažérov v 3 oblastiach:

1. *oblasť výberu, resp. návrhu manažérskeho informačného systému (MIS)*
2. *oblasť zavádzania MIS*
3. *oblasť využívania*

1. Oblasť výberu, resp. návrhu MIS

Úlohy:

- pri formulácii cieľov systému a jeho jednotlivých častí
- pri formulácii konkrétnych informačných potrieb
- pri kvalifikovaných oponentúrach
- pri vlastnom riešení jednotlivých častí

2. Oblasť zavádzania MIS

- pri naplňovaní údajovej základne
- pri rekvalifikácii manažérov a ostatných pracovníkov

3. Oblasť využívania

- pri zabezpečovaní prevádzky MIS
- pri príprave vstupných dát
- pri samotnom využívaní výsledkov spracovania vo svojej riadiacej práci

- pri ďalšom rozvoji a zdokonaľovaní MIS

Nemôžeme byť pasívnym členom tímu, ale aktívne zasahovať do oblasti výberu, zavádzania a využívania MIS.

1. Druhy informačných systémov - informačná pyramída

Najjednoduchšia schéma informačného systému

Informačný systém firmy (IS)

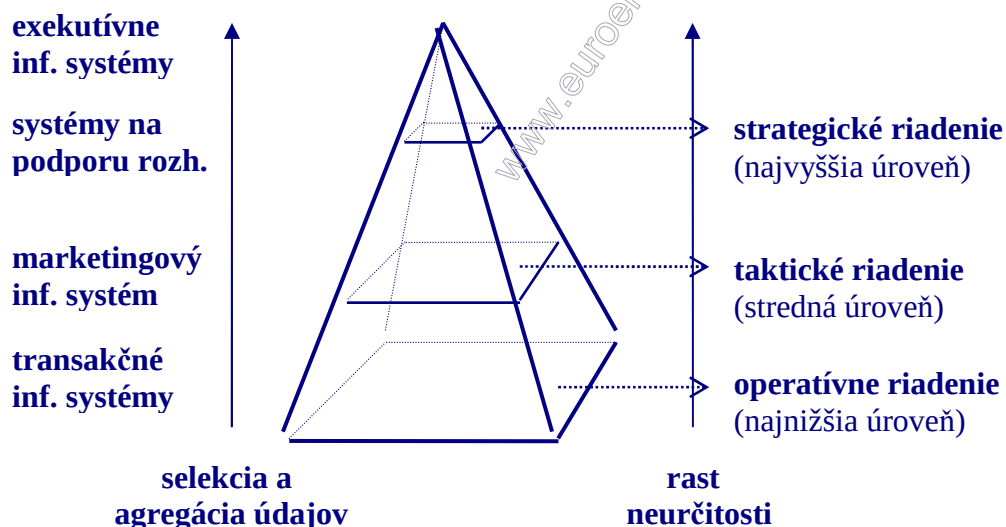
je súbor činností, ktoré zabezpečujú zber, prenos, uchovávanie, výber, spracovávanie, distribúciu a prezentáciu informácií vo firme, pre potreby rozhodovania tak, aby manažéri mohli efektívne vykonávať svoje riadiace funkcie.

Hlavnou úlohou je zabezpečiť dostatok relevantných, aktuálnych a presných informácií vo vhodnom čase a forme pre prípravu rozhodnutí.

Automatizovaný informačný systém

Je užší pojem ako IS. Je to taký IS, v ktorom sú všetky činnosti v rozhodujúcej miere automatizované.

Delenie IS podľa jednotlivých úrovní riadenia (informačná pyramída):

Transakčné IS (odvodené od slova transakcia)

Patria podsystémy: MTZ, odbyt, výroba, IM, financie, účtovníctvo, personalistika

Veľmi rýchlo sa menia údaje a každá transakcia odzrkadľuje skutočný stav.

Pre manažerov tieto údaje nemôžu byť smerodajné, lebo potrebujú informácie agregovanejšie, za dlhšie obdobie nie momentálne informácie, vychádzať z historických údajov.

Údaje sa dostávajú na vyššiu úroveň a vytvára **sklad údajov** (data ware house).

MIS - management information system

- je všade nad operatívnymi systémami

SPR - decision support system (DSS)

- zamerané na analýzu rôznych rozhodujúcich situácií na pomoc manažérom pri rozhodovaní (najčastejšie "What if" analýza - čo sa stane ak ...)
- najčastejšie sa využívajú tabuľkové procesy

Exekutívne IS - IS pre vrcholový management (executive IS)- umožňujú simulovať prácu experta.

Na najnižšej úrovni postačujú interné informácie, pri vyššej úrovni už sú potrebné externé inf.

2. Základné vlastnosti informácií pre riadenie

KOTLER (Marketing)

"Dobre riadiť podnik znamená riadiť jeho budúcnosť a riadiť budúcnosť znamená pracovať s informáciami".

Základné vlastnosti informácií pre riadenie:

a) relevantnosť

- odvodené od relevant (závažnosť, dôležitosť, významnosť, kľúčovosť)
- ak riešime niečo, čoho sa dané informácie týkajú
- týkajúce sa vecí (určitých problémov, ...)

b) dostupnosť

- informácia je, ale je ťažké sa k nej dostať

c) včasnosť (aktuálnosť)

- informácie sa menia tak, ako sa menia javy vo firme
- musia odrážať skutočný stav procesov

d) presnosť (pravdivosť)

e) zrozumiteľnosť

f) úplnosť

* **Obsahová stránka IS** - relevantnosť, presnosť, úplnosť

* **Časová stránka IS** - včasnosť, dostupnosť

* **Formálna stránka IS** - zrozumiteľnosť

2. Nové trendy v rozvoji ISF

1. *Strategické plánovanie*
2. *Rozvoj MIS pre vrcholový manažment podniku*
3. *Reengineering*
(prebudovanie organizačných štruktúr a pracovných procesov firmy)
4. *Prechod na Intranet v podnikovej sfére*
5. *Využívanie vonkajšej komunikácie pomocou elektronickej pošty*

1. Strategické plánovanie

- dnes firmy venujú malú pozornosť strategickému plánovaniu MIS
- nedoceňuje sa význam stratégie firmy
- strategické plánovanie - je plánovanie na 3 – 5 rokov
- firma uvažuje, na čo sa bude v budúcnosti orientovať

2. Rozvoj MIS pre vrcholový manažment podniku

- kto je TOP-manažment (CEO – Chief Executive Officer – vrcholové vedenie)
- poskytované vnútorné agregované informácie – EIS a potreba externých informácií (dostupné cez Internet)
- porovnanie plánu so skutočnosťou
- potrebujú urobiť AD/HOK analýzu (len pre daný účel)

Umožňujú automaticky upozorňovať na nežiadúci stav v určitej oblasti.

I. Úlohy manažérskych informačných systémov:

(Čo hovoria o MIS softvérové firmy na i-nete:)

Manažérsky informačný systém je výkonný nástroj určený pre manažment podniku na podporu strategického rozhodovania na základe analýzy aktuálnych informácií a dát. Základom úspešného MIS je transformácia dát na informácie tak, aby ich manažéri mohli využiť.

MIS umožňuje manažmentu získavať v koncentrovanej podobe tie informácie, ktoré potrebuje k rýchlemu, efektívnemu a kompetentnému rozhodovaniu v každej z funkčných oblastí (personalistika, financie, výskum a vývoj, riadenie výroby, marketing,...), k analýze kľúčových faktorov v riadení organizácie, k efektívnemu využívaniu vnútrofiremných informácií.

Zabezpečuje prehľadnosť, dostupnosť a úplnú konzistentnosť (zhodnú interpretáciu) základných údajov.

Manažérsky informačný systém uspokojuje informačné potreby vrcholového a stredného manažmentu.

MIS zabezpečuje výber a prezentáciu informácií, ekonomické a finančné analýzy, plánovanie a modelovanie finančnej situácie podniku, zostavenie variantov podnikateľskej stratégie, odhaľovanie silných a slabých stránok vlastnej firmy i konkurencie.

Hlavné prínosy:

- Výrazné skrátenie času potrebného na analýzy rôzneho typu. Čo predtým trvalo hodiny, teraz sa dá stihnúť za niekoľko minút. Znamená to, že jednotliví užívatelia môžu robiť viac komplexnejších analýz a zostane im viac času na iné činnosti.
- Vďaka jednoduchosti použitia môžu s informáciami pracovať aj ľudia, ktorí nikdy predtým s počítačom nepracovali.
- Všetci pracovníci majú k dispozícii tie isté údaje, tie isté pomerové ukazovatele, používajú rovnaké jednotky. Toto výrazne zvyšuje schopnosť komunikácie a porozumenia vo firme.
- Ľudia, ktorí robia rozhodnutia, majú k dispozícii lepšie podklady, rozhodujú sa rýchlejšie a spoľahlivejšie.
- Informácie z rôznych zdrojov sú k dispozícii na jednom mieste v jednotnom tvare.
- Systém umožňuje sledovanie základných ukazovateľov a zároveň umožňovať dynamickú analýzu detailných úrovní a zisťovanie príčin.

MIS poskytuje požadované informácie pre potreby riadenia pre nasledovné okruhy problémov:

- Čo sa stalo? - reporting a monitoring
- Prečo sa to stalo? - analýza
- Čo sa môže stať? - modelovanie a optimalizácia
- Čo by sa malo stať? - plánovanie

MIS (podľa Čarnického):

Systém na pretváranie údajov z interných a externých zdrojov na informácie a na poskytovanie týchto informácií vo vhodnej forme manažérom na všetkých úrovniach riadenia a vo všetkých funkciách, s cieľom umožniť im včas a efektívne rozhodovať pri plánovaní, riadení a kontrole tých činností, za ktoré sú zodpovední.

Základné atribúty MIS:

- o programová funkčnosť (aby systém plnil to, čo má)
- o modulárnosť (systém pozostáva z modulov, preto tu existuje možnosť pružných inovácií)
- o integrovanosť
- o modifikovateľnosť
- o používateľský komfort
- o bezpečnosť a ochrana údajov

II. Základné podsystémy MIS, ich základné úlohy a väzby medzi nimi

Základnú štruktúru MIS tvoria **podsystémy (moduly)**. Modulárnosť je jedným zo základných atribútov MIS (pozri vyššie).

Štruktúra manažérskeho informačného systému pre podnik závisí od charakteru činností, ktorými sa firma zaoberá. Táto štruktúra často korešponduje s funkčnou štruktúrou podniku, teda s jednotlivými funkčnými oblasťami podniku (napr. u systému SAP R/3). Sú to:

- ÚČTOVNÍCTVO
- LOGISTIKA
- PERSONALISTIKA
- ...

Napr. manažérsky informačný systém od slovenskej firmy *Aurus* tvoria tieto moduly (podsystémy):

• SPRÁVCA	• UTILITY
• ÚČTOVNÍCTVO	• DANE
• FAKTURÁCIA	• BANKA
• POKLADŇA	• ODBYT
• ZÁSoby	• EXPEDÍCIA
• PERSONALISTIKA	• MZDY
• VÝROBA	• INVESTIČNÝ MAJETOK
• E-COMMERCE	

K základným modulom MIS je možné pridať rozširujúce moduly, ako sú **napr.:**

- RISK MANAGEMENT (obsahuje nástroje na riadenie rizika rôzneho druhu – napr. kurzového rizika, úverového rizika, a pod.)
- CONTROLLING (kalkulácia produktov, klientov, nákladov a výnosov pre jednotlivé kalkulačné objekty, atď)

Jednotlivé **moduly** MIS majú spravidla jednotný dizajn, jednotné ovládanie a **previazanosť údajov** tak, že každý sa zadáva maximálne raz.

III. MIS ako konkurenčná výhoda pre firmu

Manazeri môžu mať dobrú intuíciu, vytrvalosť a schopnosť jednat s ľuďmi. Dlhodobý úspech však môžu dosiahnuť len vtedy, ak sa pri rozhodovaní riadia faktami – konkrétnymi číslami. Platí to v prvom rade pre oblasť financií. Konkrétne číselné údaje sú však nevyhnutné aj pre marketing, predaj a dnes už aj pre výrobu, sledovanie spokojnosti zákazníkov, kvality dodávateľov, či štruktúry zamestnancov. I keď riadenie ľudí zostane vždy tak trochu umením, kvantitatívne ukazovatele sa stávajú stále dôležitejším pomocníkom každého manažera. Tabuľkové procesory ako Excel, Lotus, či Quattro, priniesli v prvej polovici deväťdesiatych rokov v tomto smere rozsiahlu revolúciu. Manažeri a podnikoví analytici si sami mohli vybrať najdôležitejšie údaje a zoradovať ich, triediť, analyzovať a vytvárať z nich kvalitné podklady. Presnejšie, cielenejšie a podrobnejšie informácie znamenali rýchlejšie a kvalitnejšie rozhodnutia.

Konkurenčný boj sa zostril. *Informácia sa stala konkurenčnou zbraňou.*

Kto má rýchlejší prístup ku kvalitnejším informáciám, získava výhodu. Ostatní ho musia dobiehať. Tabuľkové procesory však narazili na obmedzenie !

Ako spracovať stotisíc predaných položiek za posledný rok? Ako to skombinovať so stavmi na sklade a nákupom materiálu? Ktorých desať produktov najviac ovplyvnilo hospodársky výsledok za posledné tri mesiace? Čím to bolo spôsobené? Každý, kto má s tým skúsenosť vie, že takéto analýzy trvajú hodiny, dni, ba aj viac.

Preto sa objavili nové koncepcie. Masové rozšírenie osobných počítačov a pokroky v softverovom inžinierstve umožnili zase novú kvalitu podnikových analýz. Vznikla nová generácia programových systémov, tzv. **business intelligence**, niekedy označovaných aj ako **manažerské informačné systémy**, ktorá si veľmi rýchlo začala získavať obľubu u manažérov a analytikov.

Sú to špecializované nástroje, ktoré umožňujú priamy prístup k miliónom údajov.

Už nie je potrebné prácne naťukávať údaje do tabuliek alebo kopírovať a presúvať riadky a dávať pozor, aby sa nepokazili výpočtové vzorce alebo nevymazali záznamy. Užívateľ jednoducho dostane prístup k už predspracovaným a vytriedeným informáciám pripraveným na analýzu.

Tieto programy sú spravidla veľmi jednoducho ovládateľné, takže človek zvládne základy ovládania za 20 minút a môže pracovať.

Vďaka business intelligence má každý, kto to pre svoju prácu potrebuje, 24 hodín denne prístupné aktuálne informácie z podnikového systému. Každý sa však môže dostať len k tomu, k čomu má prístupové práva.

Ešte dôležitejšie je však to, že informácie sú už predpripravené na analýzu. Užívatelia si nemusia zhrávať a kombinovať údaje z rôznych zdrojov. Miesto toho si len vyberú, či sa chcú pozrieť napríklad na konkrétne nákladové účty v určitých strediskách, alebo tržby, zľavy a hrubú maržu pre jednotlivé tovarové skupiny rozdelené podľa zákazníkov.

Analytik alebo manažér interaktívne pracuje s informáciami, vyberá si ktoré kolónky chce vidieť, môže si vyfiltrovať určité skupiny údajov, zoradiť ich podľa rôznych kategórií, definovať si písmo, pozadie a ďalšie parametre. A to všetko bez akéhokoľvek programovania a pritom má prístup k aktuálnym údajom z celého systému. Pochopiteľne, jednotlivé informácie si môže usporiadať do rôznych tabuliek alebo grafov.

Hlavné výhody, ktoré business intelligence prináša, sú:

- Výrazne sa skracuje čas potrebný na analýzy rôzneho typu. (Čo predtým trvalo hodiny, teraz sa dá stihnúť za niekoľko minút. Znamená to, že jednotliví užívatelia môžu robiť viac a komplexnejších analýz alebo im zostane viac času na iné činnosti.)
- Vďaka jednoduchosti použitia môžu s informáciami pracovať aj ľudia, ktorí nikdy predtým s počítačom nepracovali. („Môj počítač mi slúžil len ako 4 000 dolárové hodiny na mojom pracovnom stole, až kým som nedostal Cognos PowerPlay. Teraz už si neviem predstaviť život bez neho“ povedal Pat Elis, skladový manažér spoločnosti Chevron)
- Všetci pracovníci majú k dispozícii tie isté údaje, tie isté pomerové ukazovatele, používajú rovnaké jednotky. Toto výrazne zvyšuje schopnosť komunikácie a porozumenia vo firme.
- Ľudia, ktorí robia rozhodnutia, majú k dispozícii lepšie podklady, rozhodujú sa rýchlejšie a spoľahlivejšie, zvyšuje sa produktivita
- Systém umožňuje sledovanie základných ukazovateľov (akási palubná doska manažéra) a zároveň dynamickú analýzu detailných úrovní a zisťovanie príčin. (Môže to byť napríklad sledovanie kľúčového ukazovateľa priebežné náklady a ich percentuálne porovnanie s plánom. Pokiaľ sa odchýlka dostane mimo určitého stanoveného pásma, manažér si pozrie náklady podľa jednotlivých skupín a zistí, že za posledné obdobie stúpajú náklady na pracovné cesty. Tu sa ukáže, že stúpajú náklady predovšetkým na jednom stredisku. Ak je systém business intelligence dobrý, všetky tieto operácie by dokopy nemali zaberať viac než päť minút. Zbytok práce zostáva na manažérovi, aby zvážil, či existuje nejaký dôvod na to, aby pracovníci na tom stredisku viac cestovali...)
- Systém poskytuje vysokú bezpečnosť údajov. Každý užívateľ má prístup len k určitým údajom na základe systému hesiel a prístupových práv. To znamená, že by nemalo dôjsť k zneužitiu údajov.

EIS (Executive Information System) – je to MIS pre vrcholový manažment

Dôvody pre vznik tohto systému - bolo potrebné zriadiť systém, ktorý by napomáhal Top – manažérom pri strategickom rozhodovaní, aby tento systém bol ľahko zvládnuteľný, vysoko komfortný, aby poskytoval informácie v grafickej, ale aj tabuľkovej podobe a aby fungoval bez sprostredkovateľov.

Teda základnými znakmi EIS sú:

1. poskytujú informácie väčšinou v grafickej forme
2. sú ľahko ovládateľné
3. môžu sa prispôbiť požiadavkám TOP – manažérov

EIS by mal odpovedať na otázky, napr.:

„Ktorý produkt firmy sa najlepšie predáva?“

„Ktorý región je z hľadiska predaja najlepší?“

„Ako zákazníci reagovali na poslednú akciu?“
„Aké sú trendy?“

EIS sa zaoberá (v ČR vyše 70% firiem)

- SAP EIS
- MEDIA EIS (systém firmy Speed Ware)
- LIGHT SHIP
- TOP MANAGEMENT (SOFTIP) – TOP-manažment 1% vo firme

EIS sú založené na informácii v nižších stupňoch riadenia.

EIS – určitý špecifický druh databázy pre TOP-manažment, ktorá je vytvorená nad bežnými podnikovým systémami.

Funkcie a prínosy EIS:

- Rozklad údajov* – ak pracovník TOP – manažmentu zistí napr. pokles zisku, má možnosť ísť hlbšie k miestu, kde vznikla táto situácia, kde strata nastala
- Kritické faktory úspechu a kľúčové ukazovatele výkonnosti* – máme možnosť stanoviť si rôzne ukazovatele (za určité časové obdobie) a PC to sleduje na základe údajov vo firme a informuje nás o komplexnej situácii
- Prístup k stavom* – možnosť získania informácií o rôznych skutočnostiach (aký je stav)
- Analýzy trendov* – funkcia umožňuje na základe firemných údajov a s využitím modelov analyzovať trendy vývoja spoločnosti
- Ad –hoc analýzy* – analýza na určitý účel . EIS umožňujú, aby sme urbili určitú analýzu kedykoľvek, kedy chceme
- Hlásenie o výnimočných situáciách =Exception Reporting* – stanovenie limitov kritických situácií a EIS umožňujú upozornenie, kedy táto situácia nastala (porušili sa limity)

Aby mohol systém fungovať, musí sa vo firme vytvoriť DATA WAREHOUSE (sklad údajov) – je to centralizované miesto údajov celého podniku, uchováva interné informácie firmy.

Vo svetovom meradle má prvé miesto v oblasti EIS firma COGNOS.

Problémy pri zavádzaní a využívaní týchto systémov v podnikovej praxi:

- v TOP- manažmente sú ľudia, ktorí nedoceňujú význam MIS a majú obavy z práce s počítačom v SR
- nesprávny postup pri výbere a nákupe vhodného MIS a teda aj EIS
- tvorbe EIS sa venuje malá pozornosť
- nedostatočná príprava manažérov na zavádzanie a využívanie MIS a teda aj EIS

TOP-manažment umožňuje:

- a) využívať výkazy a grafiky
- b) vykonávať rôzne ekonomické a finančné analýzy
- c) definovať širokú škálu ukazovateľov (napr. ukazovatele finančnej stability, výnosovosti, riadenia peňažných tokov a pod.)
- d) nastaviť kritické hodnoty (minimálna, maximálna), pričom program v prípade odchýlok automaticky signalizuje nežiadúci vývoj ukazovateľov

Jednou z dôležitých vlastností musí byť vysoký komfort.

3.Reengineering

U nás veľmi rozsiahle až byrokratické.

Snaha o dosiahnutie sploštenia. Umožňuje:

- odstrániť nepotrebné podnikové procesy
- hlavný dôraz je na podnikové procesy a nie na funkcie a úlohy vo funkčných útvaroch (napr. prijatie objednávky, zaškolenie pracovníkov, ...)

Analýzy sú všetky podnikové procesy z hľadiska toho, ako prispievajú k tvorbe nových hodnôt poskytovaných služieb.

2 podstatné zmeny:

1. ľudia sú tak vyspelí, že nielen prijímajú direktívne príkazy z centra, ale sú schopní aj samostatne rozhodovať
2. využívanie lokálnej počítačovej siete (urýchľuje, spresňuje)

Je potrebné jasne definovať poslanie a stratégiu (ciele) a podnikové procesy sa musia posudzovať z hľadiska toho, či prispievajú k naplňovaniu stratégie.

4.Prechod na Intranet v podnikovej sfére

Intranet – „vnútorný Internet“

- využíva internetovské metódy, spôsoby práce s informáciami medzi internými používateľmi siete
- zostávajú zachované možnosti napojenia na Internet
- ide o expanziu Internetu do vnútornej siete

Dôvody budovania:

- *komerčný efekt pre softwarové firmy*

Na Internete sa vyskytujú 2 hlavné problémy:

- preťaženosť liniek
- preťaženosť so zabezpečením ochrany dát (pri Intranete nie)
- *efekt pre používateľov*

Intranet

- zjednotenie rovnakého prostredia ako na Internete
- dochádza k zjednoteniu práce s externými a internými informáciami

Strategické dopady Intranetu:

- umožnenie prístupu zvonku k informačným zdrojom vnútri firmy
- umožnenie zavedenia elektronického obchodu
- využívanie jednotného prostredia pri práci s externými a internými informáciami
- zavedenie groupwarových systémov
- príležitosť reengineeringu v pracovných procesoch

Groupware systém:

- podpora tímovej práce
- software pre pracovné skupiny

Internet

Využíva ho asi 50 mil. ľudí, je najrozsiahlejšou sieťou.

Základné služby sú :

- elektronická pošta
- www
- sieťové konferencie
- kopírovanie a prenos vzdialených súborov
- pripojenie k vzdialenému serveru
- telefonovanie cez internet
- prenos zvuku v reálnom čase
- hromadné rozosielanie dát
- prepojenie firemných lokálnych sietí

Extranet

- základný princíp : elektronické sprístupnenie určitých informácií firmy svojim obchodným partnerom
- firma sprístupní svojim partnerom len určitý okruh informácií, ktoré partneri potrebujú k efektívnej komunikácii s danou firmou
- umožní to : zrýchlenie dodávok, zlepšenie predajných reakcií, rýchla reakcia na potreby trhu
- cieľ : rýchle obchodovanie

Cieľ všetkých počítačových sietí :

- skvalitniť, zlepšiť komunikáciu medzi obchodnými partnermi
- vyššia produktivita práce

rýchly prístup k informáciám a ich využitie v obchodných procesoch

Dôležité pojmy:

- *Webová stránka* – ide o dokument, ktorý môže mať viac strán, základ www
- *Home – page* (domovská stránka) – základná, ústredná, štartovacia stránka; z nej sa možno dostať na ďalšie stránky dokumentu
- *Hypertextový odkaz* (skok, väzba) – hyper-link – rozsiahly odkaz; je určitým spôsobom zvýraznený (iný typ písma, podčiarknutie, farba); z tohoto odkazu sa možno dostať na ďalšie odkazy; nejde tu len o text, ale aj o obrázok
- *Surfovanie* (browsing) – prezeranie, prechádzanie z jednej stránky na druhú

- *Prehľadávač* (browser) – slúži na uskutočnenie služby, na prehľadanie informácií
Dôležité prehľadače : NET SCAPE a Microsoft Internet Explorer 4.0
 (zabudovaný vo Windows 98)
- www – vznikla v roku 1989 a postupne sa zdokonaľovala; dnes slúži na prezeranie dokumentov s hypertextovou štruktúrou
- k službám www pristupujeme 2 spôsobmi:
 1. poznáme adresu internetovského počítača, uzla
[http : // www. názov](http://www.názov.firmy.sk) firmy.Sk
[http je hyper text](http://www.názov.firmy.sk) transport protocol – počítač ho už zobrazuje
 2. vieme, čo hľadáme, ale neviem internetovskú adresu (kde to nájsť)
 - možno použiť vyhľadávaciu službu alebo vyhľadávaciu centrálu: Alta Vista, YAHOO, LYCOS, Excite, HOT BOT, Infoseek, Web Crawler
 - pomocou vyhľadávacej služby formulujeme náš dotaz a vyhľadávacia služba nám nájde, a ktorých adresách sa nachádza to, čo hľadáme

TOTO SNÁĎ NEBUDE TREBA ALE PREDSA:

3. Vývoj technológie spracovania dát v ISF

Technológia spracovanie dát

- postupy, techniky, rôzne zariadenia, metódy, ktoré sa používajú na spracovanie vstupných údajov s cieľom získať výstupné informácie.

Informácie vznikajú transformáciou vstupu na výstup. Technológia je rovnaká, ale menili sa zariadenia v oblasti vstupu, prenosu, spracovania a výstupu

3 základné technológie s využitím počítača:

a) **dávkové spracovanie dát** (60.-te roky)

- batch processing

b) **interaktívne spracovanie dát** - spracovanie v reálnom čase (70.-te roky)

- interaktiv processing (real time processing)

c) **distribúované spracovanie dát** (80. - 90.-te roky)

- distribution processing

a) **Dávkové spracovanie dát**

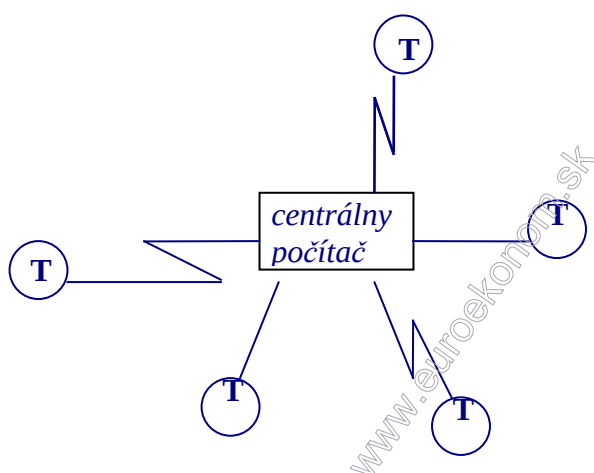
Vytvárala sa dávka.

Dávka (napr. MTZ) - doklady, príjemky, prevodky ... za určité obdobie (1 mesiac), triedili sa (dierkovali) do diernej pásky. V centrálnom počítači sa to spracovalo jednorázovo a výsledkom bolo len neprehľadné množstvo papiera.

Hlavná nevýhoda

- * nepriame spojenie manažérov (používateľov) s počítačom
- * centrálné spracovanie
- * spracovanie prebiehalo mesačne

b) Interaktívne spracovanie dát

T - terminál (veľké množstvo) - napojené na centrálny počítač

- vstupno-výstupné zariadenie, ktoré nemá možnosť výpočtu, nemá veľkú kapacitu pamäte

Prvýkrát sa používatelia dostali do priameho kontaktu s počítačom.

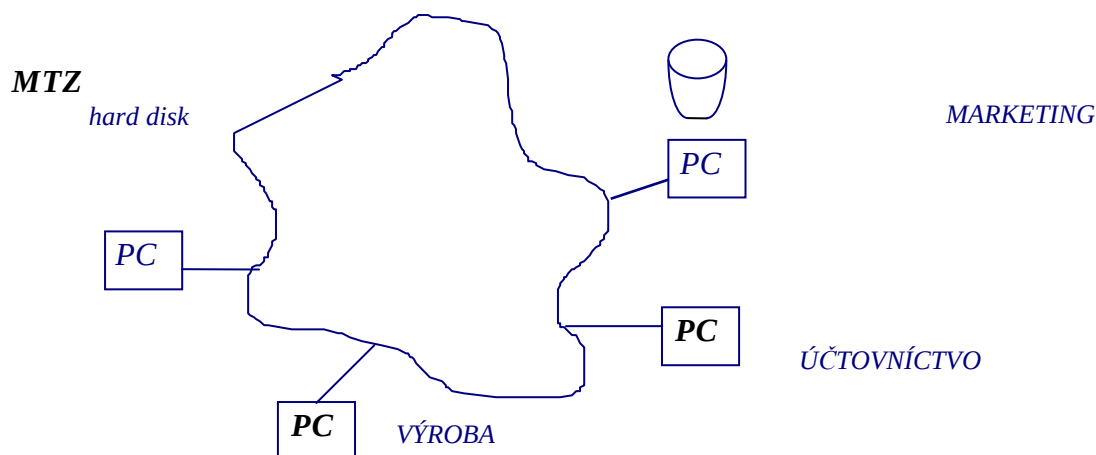
- slúži len na zadávanie a prijímanie signálov

Nevýhoda

- * veľká zraniteľnosť systému (ak centrálny počítač vypadol, všetky terminály boli vyradené)
- * veľké nároky na prenos údajov do a z počítača
- * pri veľkom počte aktívnych používateľov sa neúnosne predlžovala doba odozvy
(doba odozvy - doba od zadania dotazu na spracovanie úlohy po získanie prvých výsledkov)
- * nemožnosť priameho využitia rôznych aplikačných programov

c) Distribuované spracovanie dát

- opustilo centralizáciu
- založené na využití PC - osobných počítačov (personal computer)

Podstatou je:

- informácie sa distribuuju všetkými smermi
- niektorý z počítačov v sieti môže byť vyčlenený ako *SERVER*

Server - servisný počítač, ktorý poskytuje služby ostatným počítačom v sieti

- počítač, ktorý je lepšie a kvalitnejšie vybavený ako ostatné počítače
- 1 alebo viac (najčastejšie 1)
- nie je nadriadený ostatným počítačom

Najzákladnejšie vlastnosti:

- * PC sa dostali na decentralizované miesta, kde ich môžu priamo využívať manažéri
- * spracovanie je decentralizované aj centralizované (efektívna kombinácia týchto spracovaní)
- * možnosť rýchlej komunikácie s ostatnými užívateľmi siete
- * zvýšenie spoľahlivosti vstupných údajov na decentralizovaných miestach a tým aj celkovej úrovne informácií z nej vyplývajúcich
- * možnosť (1x) pre manažéra využiť rôzne štandardné aplikačné programy - textových procesorov, grafických systémov, ...

OTAZKA Č. 15 -

INFORMAČNÁ STRATÉGIA FIRMY

Strategické plánovanie manažérskych informačných systémov, teda tvorba informačnej stratégie je nevyhnutná pre fungovanie podniku modernej doby. Hlavnou úlohou informačného systému je zabezpečiť dostatok relevantných, aktuálnych a presných informácií pre potreby rozhodovania.

● Podstata a nutnosť IS firmy v trhových podmienkach

Dôvody pre strategické plánovanie

*konkurenčné prostredie je stále silnejšie; v rastúcej konkurencii sa informačná stratégia môže stať strategickou výhodou firmy. Včasná analýza informácií môže odhaliť príležitosti a riziká pre podnik, zvyšuje sa pružnosť podniku pri realizácii zmien

*informačná explózia- veľké množstvo informácií, ktoré sa rýchlo šíria. Podnik musí dokázať vyselektovať potrebné informácie, určiť hlavné požiadavky na svoj informačný systém..

Ciele plánovania informačného systému

*podpora celkovej globálnej stratégie firmy

*využiť najnovšie technológie- kráčať s dobou, snaha byť lepší ako konkurencia

Postup tvorby informačnej stratégie firmy (plánovanie informačných systémov)

1. *stanovenie väzieb informačnej stratégie firmy na globálnu stratégiu firmy*
 - ak má byť MIS vo firme efektívny, musí umožňovať dosiahnuť stratégiu firmy
2. *analýza súčasného stavu a vývoja ISF*
 - pri využití MIS musíme analyzovať existujúci stav vo firme, hovoríme o genetickom kóde = aké skúsenosti s výpočtovou technikou majú zamestnanci firmy
3. *určenie kritických faktorov a špecializácia cieľov informačného systému*
 - firma si musí stanoviť kritické faktory úspechu a tomu podriadiť strategické ciele
Kritické faktory úspechu:
 - rozšíriť trh
 - zvýšiť podiel exportu
 - zvýšiť spoľahlivosť výrobkov
 - rozšíriť nové možnosti podnikania
 - vyvinúť nové produkty
 - Špecifikácia cieľov: - aké informácie(nástroje), komu, kedy, v akej forme,
 - ktoré sú externé / interné informácie
4. *návrh architektúry informačných systémov*
 - architektúra IS = celková koncepčná predstava o informačnom systéme, o podsystémoch (štruktúra podsystémov) a väzba medzi nimi
 - pozostáva z 3 častí: - systémová (systémové väzby, funkčné väzby)
 - informačná (informačné väzby)
 - technická (hardware, software)
5. *návrh nutných zmien v organizácii*
 - aké zmeny treba uskutočniť, aby OŠ zodpovedala potrebám firmy – väčšinou ide o splošťovanie OŠ, posilňovanie horizontálnych väzieb (reeengineering)
6. *kvalifikačný, resp. rekvalifikačný program*
 - zaškolenie, príprava ľudí, posilnenie druhej gramotnosti → pripraviť ľudí na lepšie využívanie IS
7. *ekonomické aspekty informačnej stratégie*
 - posúdenie viacerých variantov informačnej stratégie a ich celkové ekonomické efekty (výber najvhodnejšieho variantu)
 - koľko by nás to stálo, ako vieme zabezpečiť prípravu ľudí, nákup nových informačných prostriedkov
8. *metodické štandardy projektovania a implementácie jednotlivých projektov*
 - stanovenie zásad určitej orientácie vo firme, aby sa dosiahla jednotnosť
 - využitie „CASE“ technológií – technických a programových prostriedkov
9. *definovanie jednotlivých informačných projektov a ich základných parametrov a vzájomných väzieb*
 - ide o to, čo má firma v ďalšom období zlepšiť, odbúrať, zabezpečiť: - rozšíriť informačný systém
 - zaviesť novú technológiu
 - zabezpečenie väzieb na existujúce projekty
 - informačná stratégia firmy sa nedá uskutočniť bez zapojenia vrcholového manažmentu firmy

NIE JE TREBA ALE PREDSA:

SÚČASNÝ STAV A HLAVNÉ PROBLÉMY PRI VYTŮVÁRANÍ A VYUŽÍVANÍ IS FIRIEM V PODNIKOVEJ PRAXI

1. Nedoceňuje sa význam spracovania informačnej stratégie firmy. Každá firma by mala mať vypracovanú stratégiu firmy, ale aj stratégiu rozvoja MIS. Strategické ciele MIS napomáhajú dosahovaniu podnikových cieľov a informačne podporujú úlohy, ktoré vedú k upevňovaniu stratégie firiem.
 2. Využíva sa nesprávny postup pri výbere a nákupe vhodného MIS. Vo všeobecnosti prevláda pri nákupe a výbere hľadisko finančnej náročnosti, čo nie je správny prístup. (čo je lacné nemusí byť pre firmu i výhodne, efektívne.)
 3. Malá pozornosť sa venuje IS pre vrcholový manažment firmy. Pozornosť sa zameriava predovšetkým na zabezpečenie operatívnych činností.
 4. Nedostatočná príprava manažérov na zavádzanie a využívanie MIS.
 5. Pomalý prechod na intranet.
 6. Nedostatočná integrácia jednotlivých podsystémov resp. modulov v rámci MIS. Súvisí to s počítačovou komunikáciou. Plná integrácia zabezpečuje vzájomné prepojenie jednotlivých systémov a možnosť vyhnúť sa viacnásobnému vkladaniu údajov do systému.
 7. Nevhodný postup pri vytváraní MIS. Správny postup je: ORGWARE → SOFTWARE → HARDWARE → PC SIETE. ORGWARE predstavuje zabezpečenie poriadku v organizačnej štruktúre.
 8. Nízka komplexnosť riešenia MIS a nedostatočné vybavenie výpočtovou technikou.
 9. Nedostatočné využívanie funkčných možností už zavedených MIS.
 10. Slabá ochrana údajov a bezpečnosť spracovania dát.
- Zavedenie MIS je problémom manažérskym.

INFORMAČNÁ STRATÉGIA FIRMY A JEJ VÄZBA NA GLOBÁLNU STRATÉGIU FIRMY

STRATEGICKÉ PLÁNOVANIE ISF

- nadväzuje na problémy ISF, pričom našou úlohou je dokázať, prečo sa treba venovať ISF
- informačná stratégia firmy = dlhodobá orientácia firmy v oblasti informačných systémov, informačných zdrojov, služieb, technológií (mala by sa zostavovať na dlhšie obdobie 3-5 – a viac rokov)

Dôvody, prečo je potrebné vypracovať informačnú stratégiu firmy:

1. v súčasnosti sa MIS stávajú jedným zo strategických faktorov konkurenčnej úspešnosti existencie firmy (tento faktor umožňuje získať strategickú výhodu oproti iným firmám)
2. dochádza k výraznému rastu veľkosti a zložitosti MIS a nie je možné ich zo dňa na deň zmeniť; súčasné informačné systémy sú veľmi zložené, predstavujú komplex hardwaru, softwaru, ľudí – špecialistov, používateľov, manažérov,...

Ciele informačnej stratégie firmy (ciele zostavenia plánu ISF):

1. hlavným cieľom je zabezpečiť väzbu informačnej stratégie firmy na celkovú globálnu stratégiu firmy
 2. nutnosť hľadania optimálneho využitia možnosti nových informačných technológií, nutnosť stanovenia priorít a postupností v riešení a minimalizácia rizík
- uplatnenie najnovších trendov v rozvoji informačných technológií v stratégii firmy

Dôvody: z iného zdroja-

1. MIS sa stávajú faktorom konkurencieschopnosti, faktorom rozvoja firiem
2. Dnešné IS sú veľmi zložené, rozsiahle, preto ich treba plánovať na dlhšie obdobie.

Ciele:

1. zabezpečiť zapojenie stratégie MIS do celkovej stratégie firmy

- 2. zabezpečiť optimálne využitie nových možností v oblasti informačných technológií, stanoviť určité priority a postupnosť riešenia a zabezpečiť minimalizáciu rizík.**